

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 293/2015 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kansalaisten yhdenvertaisuuden turvaamisesta median kuluttajina ja tv-ohjelmien tekstitysten jatkumisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Rouva puhemies, olette toimittaneet asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Johanna Karimäen /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 293/2015 vp:

Kuinka hallitus aikoo turvata kansalaisten yhdenvertaisuuden median kuluttajina ja turvata TV-ohjelmien tekstitysten jatkuvuuden?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ohjelmistojen tekstitykset turvataan tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) ja sitä alemmanasteisen asetuksen nojalla. Kuten kysymyksessäni tuotte esille, tekstitys helpottaa niin kuulovammaisten mahdollisuuksia seurata televisio-ohjelmistoja kuin myös mahdollistaa esimerkiksi lasten ja maahanmuuttajien mahdollisuuksia oppia suomen kieltä.

Tietoyhteiskuntakaaren 211 §:n mukaan Yleisradio Oy:n julkisen palvelun ja niin sanottujen yleisen edun televisiokanavien suomen- tai ruotsinkielisiin ohjelmiin tulee liittää tekstitys sekä muihin ohjelmiin selostus tai palvelu, jossa tekstitetyt ohjelman teksti muutetaan ääneksi (ääni- ja tekstityspalvelu). Ääni- ja tekstityspalvelua koskeva velvoite kohdistuu nimenomaisesti suomen- ja ruotsinkielisiin ohjelmistoihin. Vieraskielisten ohjelmistojen tekstityspalvelusta ei säädetä laissa, sillä televisio toimijat huolehtivat niiden tekstityksestä kaupallisin perustein.

Yleisradiota koskee myös oma julkisen palvelun tehtävänsä, josta säädetään Yleisradio Oy:stä annetussa laissa (1380/1993). Lain 7 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan yhtiön on huolehdittava vähemmistö- ja erityisryhmien ohjelmistotarjonnasta. Julkiseen palveluun sisältyvä velvollisuus tarjota esimerkiksi viittomakielistä tulkausta ratkaistaan yhtiöön kohdistuvan julkisen palvelun tehtävän perusteella.

Ääni- ja tekstityspalvelut ovat kehittyneet vuosien saatossa muun muassa teknologian kehityksen, mutta myös lainsäädäntöön tehtyjen muutosten vuoksi. Tietoyhteiskuntakaari tuli voimaan vuoden 2015 alussa. Lailla parannettiin ääni- ja tekstityspalveluita koskevaa sääntelyä siten, että velvoitteen piiriin tulivat mukaan myös lastenohjelmat. Tietoyhteiskuntakaarta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 221/2013 vp,) todetaan, että uudistuksen tarkoituksena on huomioida nimenomaisesti lastenohjelmien tekstityspalveluiden erityinen tarve. Tavoitteena on auttaa kuulovammaisten lasten ohella myös muun muassa vieraskielisiä lapsia, jotka asuvat Suomessa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 293/2015 vp

Televisio- ja radiotoimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen (1245/2014) 8 §:ssä tarkennetaan niitä kriteereitä, milloin ohjelmistotoimiluvan saaneen kaupallisen televisiokanavan ohjelmistoihin on lisättävä ääni- ja tekstityspalvelu. Edellytyksenä on, että kanavat lähettävät päivittäin suomen- ja ruotsinkielisiä ohjelmia ja että ne sisältävät päivittäin uutisia ja ajankohtaisohjelmia. Liikenne- ja viestintäministeriön päätöksellä vahvistetaan ne kaupalliset kanavat, joihin äänitys- ja tekstityselvoite kohdistuu. Ministeriön päätöksen mukaan ääni- ja tekstityspalvelua koskeva velvoite kohdistuu tällä hetkellä MTV Oy:n televisiokanavaan MTV3 ja Sanoma Media Finland Oy:n kanavaan Nelonen.

Valtioneuvoston asetuksen 11 §:ssä on myös määritelty, kuinka suuri prosentuaalinen osuus ohjelmistoista on oltava ääni- ja tekstityspalvelun piirissä. Ääni- ja tekstityspalvelun piiriin kuuluvien ohjelmistojen määrää on pyritty kasvattamaan vuosi vuodelta. Asteittain nousevan prosenttiosuuden taustalla on muun muassa se, että velvoite tulee tasapainottaa televisiotoimijoille palvelun tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Asetuksen mukaan Yleisradio Oy:n julkisen palvelun ohjelmiston osalta ääni- ja tekstityspalvelun osuus suomen- ja ruotsinkielisistä ohjelmistoina tulee olla 100 prosenttia vuonna 2016. Kuluvana vuonna prosenttiosuus on 90 prosenttia. Kaupallisten toimijoiden osalta luku on lastenohjelmia lukuun ottamatta vuonna 2016 50 prosenttia ja lastenohjelmien osalta 35 prosenttia, kun kuluvana vuonna vastaavat osuudet ovat 45 prosenttia ja 30 prosenttia.

Televisiotoiminnan ohjelmistotoimiluvat tulevat uudelleen jaettavaksi ensi vuonna, sillä nykyisten ohjelmistotoimilupien voimassaolo päättyy ensi vuoden lopussa. Ääni- ja tekstityspalvelua koskeva velvoite kohdistuu tällöin Yleisradio Oy:n ohella kaikkiin toimijoihin, joille myönnetään tietoyhteiskuntakaaren 26 §:n nojalla ohjelmistotoimilupa yleisen edun TV-toimintaan.

Helsingissä 30.11.2015

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner